

ΧΡΥΣΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 134 - ΝΕΑΠΟΛΗ ΕΞΑΡΧΕΙΩΝ 114-72

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΧΡΥΣΙΩΤΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ Η "ΠΑΝΑΓΙΑ"

Περίοδος Α'

Ετος 4ο

Αριθμός Φύλλου 21

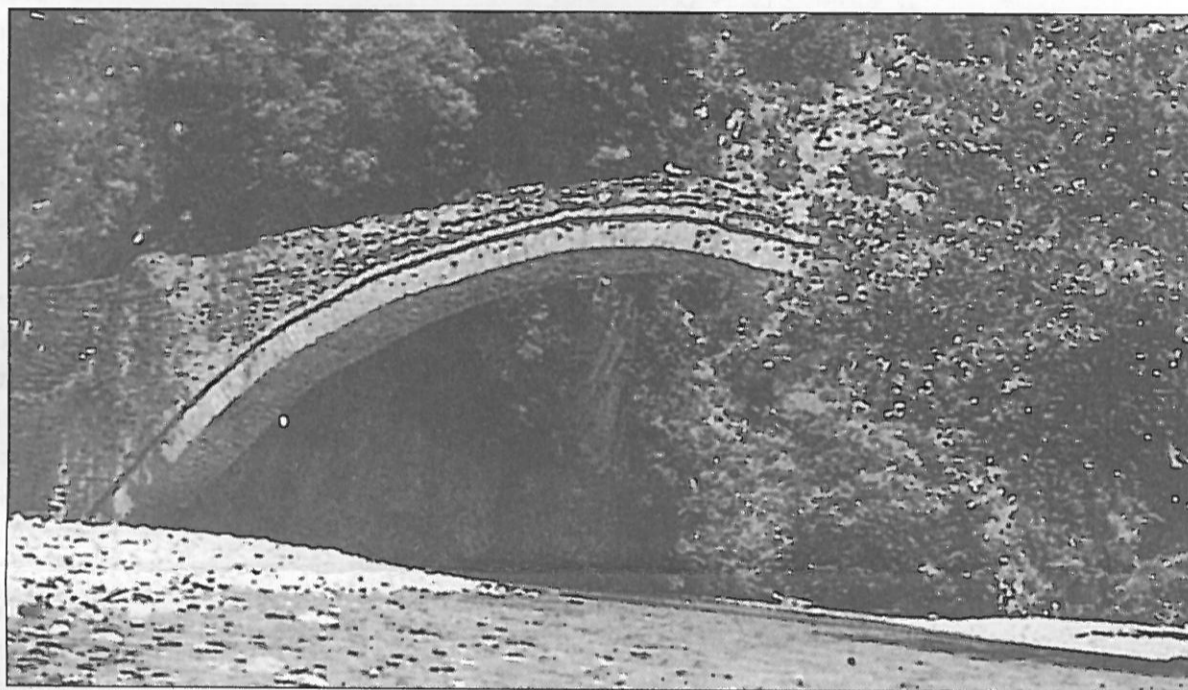
ΑΠΡ. - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝ. 2000

Η οικονομία της Ευρυτανίας κατά την εποχή της τουρκοκρατίας

Το φυσικό περιβάλλον της Ευρυτανίας, όπως και κάθε τόπου, επηρεάζει ή προσδιορίζει τις βιοτικές δραστηριότητες των κατοίκων. Από τα αρχαία χρόνια, η κυρίαρχη οργανωμένη μορφή της οικονομίας στην Ευρυτανία είναι η κτηνοτροφία, όπως και σε όλο το γεωγραφικό συγκρότημα της Πίνδου. Η γεωργία έχει ελάχιστα εδάφη στη διάθεσή της συγκριτικά με την κτηνοτροφία.

Κατά την εποχή της τουρκοκρατίας, η γεωργία έχει στη διάθεσή της μικρότερες εκτάσεις. Οι ευφορότερες από αυτές εκτείνονται κυρίως σε ορισμένες στενές παραποτάμιες λωρίδες: του Αχελώου και του Αγραφιώτη γύρω από την Τατάρνα, όπου σήμερα είναι η λίμνη του Γρανιτσιώτη σε ένα μικρό τμήμα του στο χωριό Ποταμιά του Ταυρωπού και του Καρπενησιώτη στις αντίστοιχες μικρές κοιλάδες.

Σε ορισμένες κοινότητες παράγονται κάποια προϊόντα, έστω και σε μικρές ποσότητες: καλαμπόκι, φασόλια, καρύδια, κηπευτικά, σταφύλια και κρασί. Μερικοί κάτοικοι ικανοποιούν συμπληρωματικά τις

Η
Γέφυρα
της
Βίνιανης
στον
Μέγδοβα

βιοτικές τους ανάγκες με το κυνήγι και το ψάρεμα στον Αχελώο, τον Ταυρωπό τον Καρπενησιώτη και τον Αγραφιώτη. Για τον τελευταίο ο Ευγένιος Γιαννούλης σημειώνει πως είναι *λιθοφόρος μόνον και ου ψαροφόρος* (Επ. 26). Ωστόσο, τα ευρυτανικά ποτάμια είχαν πάντοτε αρκετό ψάρι, ιδίως πέστροφα.

Σε ορισμένες κοινότητες, οι κάτοικοι ασχολούνται συστηματικά

με τη μεταξοβιοτεχνία. Η καλλιέργεια των μεταξοσπόρων, με σκοπό το εμπόριο, αναπτύσσεται σε κάμποσες κοινότητες: Κεράσοβο, Ανατολική και Δυτική Φραγκίστα, Μαραθιά, Βίνιανη, Καλεσμένο, Στένωμα, Νόστιμο, Μικρό και Μεγάλο Χωριό, Κλαψί, Κορουσχάδες, Φουρνά, Ρεντίνα και άλλες. Η ετήσια εξαγωγή μεταξοσπορου από την περιοχή ανέρχεται το 1804 τουλάχιστον σε 4.000 οκάδες. «Μέχρι το 1880, η Ευρυτανία εθεωρείτο η κατεχόμενη σηροτρόφος επαρχία της Ελλάδος. Άπασα δε αι λοιπαί επαρχίαι, αλλά και πολλά μέρη του εξωτερικού, επρομηθεύοντο τον σπόρον του μεταξοσκώληκος εκ της Ευρυτανίας», αναφέρει ο Δημ. Ι. Χουτόπουλος, στο *Έκθεσις περί σηροτροφίας εν Ευρυτανία* (ΛΑΕΚ, 1920).

Οργανωτικές μορφές της κτηνοτροφίας

Ο βασικός όμως κλάδος της οικονομίας στην περιοχή παραμένει η κτηνοτροφία. Σχεδόν δεν υπάρχει οικογένεια που να μην έχει το δικό της μικρό, μεσαίο ή και μεγάλο κοπάδι γιδοπροβάτων. Γενικά, στην Ευρυτανία η κτηνοτροφία παρουσιάζεται και με τα τρία οργανολειτουργικά συστήματα, που διακρίνονται ως ακολούθως:

Ι. Οικόσιτη κτηνοτροφία: Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει τα οικοσυστήματα ζώα. Κάθε σπίτι μπορεί να ε-

κτρέφει από δύο ως και 20 προβατίνες ή γίδες. Τα ζώα συντηρούνται στον αχυρώνα του σπιτιού, με έτοιμες συνήθως τροφές, που προέρχονται από τον περιβάλλοντα χώρο. Από την εκτροφή τους η οικογένεια καλύπτει τις ανάγκες της σε γάλα, τυρί και κρέας.

ΙΙ. Κοπαδιάρικη χωρική κτηνοτροφία: Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα ποιμενικά ζώα, που δε μετακινούνται εποχικά. Η κτηνοτροφία αυτή είναι οργανωμένη σε κοπάδια, που περιλαμβάνουν μερικές δεκάδες ή εκατοντάδες γιδοπροβάτων. Κατά τη χειμερινή περίοδο, από τις αρχές Νοεμβρίου ως το τέλος Απριλίου, τα ζώα σταυλίζονται τη νύχτα σε κατασκευασμένα μόνιμα ποιμνιστάσια ή μαντριά, ενώ την ημέρα βόσκουν στα λιβάδια της κοινότητας, αν το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες. Τα κοπάδια της χωρικής κτηνοτροφίας αποτελούν μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις. Τα προϊόντα της χωρικής κτηνοτροφίας παράγονται και για διάθεση στην αγορά.

ΙΙΙ. Νομαδική κτηνοτροφία. Ο κλάδος αυτός λειτουργεί στη βάση των εποχικών μετακινήσεων των ποιμνίων προς εξασφάλιση βοσκοτόπων. Τα κοπάδια μετακινούνται δύο φορές το χρόνο, άνοιξη και φθινόπωρο, προς τα αντίστοιχα θερινά και χειμερινά βοσκοτόπια. Το σύστημα των εποχικών μετακινή-

Συνέχεια στη σελίδα 4

Χρηματοκιβώτιο

και προσθήκη ασφαλείας

Ο Σύλλογος του χωριού προσπαθεί να συγκεντρώσει χρήματα για την αγορά χρηματοκιβωτίου υψηλής ασφαλείας και μιας προθήκης ασφαλείας, όπου θα φυλάσσονται τα ιερά κειμήλια του χωριού, των οποίων η αξία είναι ανεκτίμητη. Τα κειμήλια αυτά φυλάσσονται με ευλάβεια σε μυστική κρύπτη στο χωριό, γιατί δεν υπάρχει τρόπος να εξασφαλιστεί η ακεραιότητά τους. Τακτικά, με τη φροντίδα κάποιων πιστών, γίνεται η συντήρησή τους και προσκυνούνται. Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας φιλοδοξεί να συγκεντρωθεί γρήγορα το ποσό που θα επιτρέψει την αγορά του χρηματοκιβωτίου, το οποίο θα εντοιχιστεί στο χώρο της εκκλησίας και εκεί, με ασφάλεια πλέον, να τοποθετηθούν τα ιερά κειμήλια, όπως αναφέραμε, αλλά και τα ιερά σκεύη μεγάλης αξίας που έχουν οι εκκλησίες του χωριού μας, καθώς και την αγορά μιας ειδικής προθήκης, όπου θα τοποθετούνται τα ιερά κειμήλια σε τακτά χρονικά διαστήματα ώστε να είναι δυνατή η προσκύνησή τους από τους πιστούς.

Η απόφαση για τα παραπάνω ελήφθη σε συνεργασία με την εκκλησιαστική επιτροπή και το τοπικό συμβούλιο του χωριού μας. Σε επόμενο φύλλο της εφημερίδας μας θα δημοσιεύσουμε περισσότερα γι' αυτά τα ιερά κειμήλια, ώστε όλοι να γνωρίσουμε καλύτερα τους θησαυρούς του χωριού μας.

Αριθμός λογαριασμού
Εμπορική Τράπεζα: 013/40-576-479

Οι δύο άνθρωποι

Σκέψεις από το βάθος της καρδιάς

Του

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΙΟΝΤΗ

Εκείνο που κάνει τον άνθρωπο ανώτερο και να ξεχωρίζει περισσότερο από τα άλλα όντα, είναι ο εγκέφαλός του. Θα επιχειρήσω μια συνοπτική περιγραφή αυτού του τμήματος του ανθρώπινου σώματος, γιατί εκεί βρίσκεται η κρυφή πηγή του καλού και του κακού, πάντα σε αναλογία. Και ως θεωρηθώ από κάποιους ως αδιάβαστος, γι' αυτά που πρέπει να γνωρίζει σαν το αλφαβητάρι ο κάθε σκεπτόμενος άνθρωπος.

Ο εγκέφαλος, κοινώς το μυαλό, κατ' άλλους η φαιά ουσία, βρίσκεται μέσα στο κρανίο. Με τη λειτουργία του εγκεφάλου, αντιλαμβάνεται ο κάθε άνθρωπος τα εξωτερικά ή εσωτερικά ερεθίσματα, μέσω των αισθητήριων οργάνων του σώματός του, όπου αναπαράγονται στα μάτια του το φως για να βλέπει, στα αφτιά του ο ήχος για να ακούει, στη γλώσσα του η γεύση για την τροφή του, στη μύτη του η μυρωδιά για την υγεία του και γενικά σε όλο του το σώμα το άγγιγμα ή το ψηλάφισμα με τα δάχτυλά του για να ενημερώνεται για το περιβάλλον του. Επίσης, μέσω του εγκεφάλου, όταν είμαστε σε ευχάριστη ψυχική κατάσταση, προκαλείται το γέλιο και η χαρά ή, όταν βρισκόμαστε σε δυσάρεστη ψυχική κατάσταση, η συγκίνηση, το κλάμα και ο πόνος. Πνευματικό κέντρο του ανθρώπινου σώματος είναι ο εγκέφαλος, γιατί εκεί παράγεται το ανώτερο προϊόν της ύλης του, που είναι ο νους, ο συλλογισμός, η σκέψη του.

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΣΩΜΑ

Τρία τεράστια μυστήρια αποτελούν τον άνθρωπο. Πρώτον είναι το σώμα του, αυτό που βλέπουμε, το κορμί του, του οποίου, για να δούμε τη ζωντανή ύλη, χρειάζεται μικροσκόπιο που να μεγαλώνει από 500 έως 2.000 φορές, μα και πάλι επιφανειακά θα το δούμε. Βασική ζωντανή μονάδα στον άνθρωπο είναι το κύτταρο, μέσα στο οποίο συντελείται το φαινόμενο της ζωής. Αυτά βλέπουν και μελετούν στις ιατρικές εξετάσεις οι μικροβιολό-

γοι, οι κυτταρολόγοι και οι βιολόγοι. Αυτοί λένε ότι ο ανθρώπινος οργανισμός έχει 100 τρισεκατομμύρια ζωντανά κύτταρα, τα οποία λειτουργούν μέσα στον οργανισμό μας μέρα και νύχτα. Συνεργάζονται με ζηλευτή αρμονία και θαυμαστή οργάνωση και υπακούουν στους νόμους του οργανισμού μας. Συλλογιστείτε τι γίνεται μέσα σε ολόκληρο τον οργανισμό μας κι εμείς δεν νιώθουμε τίποτα! Για να δουν οι ερευνητές-ιατροί τι περιέχουν μέσα τα κύτταρα, έχουν ηλεκτρονικό υπερμικροσκόπιο σε μεγέθυνση 900.000 φορές. Μόνο έτσι μπορούν να εντοπίσουν τα λεγόμενα γονίδια, μέσα στα οποία κρύβεται το θαύμα της ζωής.

Κύτταρα όπως δεν έχουν μόνο οι άνθρωποι, αλλά και τα ζώα και τα φυτά. Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που αποτελούν την κληρονομική ουσία κανονίζουν αν το κύτταρο θα γίνει άνθρωπος ή πλάτανος ή βάτραχος ή άλογο ή ψάρι ή κότα κ.λπ. Αυτά τα «θαύματα» της λειτουργίας του οργανισμού μας, αυτές τις μυστηριώδεις δυνάμεις που συντελούνται μέσα μας έπρεπε να τις μαθαίνουμε από το δημοτικό σχολείο, για να μπορούμε να σκεφθούμε καλύτερα, να νιώθουμε περισσότερη αγάπη για τα έργα και το μεγαλείο του Θεού. Από τότε ακόμα που μας έλεγαν ότι ο πελεκάνος φέρνει τη ζωή, έστω σαν παραμύθι, να μας εξηγήσουν πόσο κοντινή σχέση έχουμε εμείς με τα πουλιά, τις πεταλούδες, τα λουλούδια, για να είμαστε πιο προσεκτικοί κι ευαίσθητοι και να σεβόμαστε περισσότερο τα άλλα δημιουργήματα του Θεού που ζουν κοντά μας.

Η ΨΥΧΗ

Το δεύτερο μυστήριο του ανθρώπου είναι η ψυχή του (το πνεύμα του), που μετά θάνατον αποχωρίζεται από το σώμα του και εξακολουθεί να υπάρχει. Η ψυχή είναι προγραμματισμένη από το Θεό να συσσωρεύει με τάξη όλες τις πράξεις και τις σκέψεις του ανθρώπου από την πρώτη στιγμή της ύπαρξης του βίου του. Μετά θάνατον παρουσιάζεται στο Θεό και κρίνεται. Αυτόν το συγκεκριμένο σκοπό έχει η ψυχή, για να δικαιώνεται ο κα-

λός και να τιμωρείται ο κακός. Η ψυχή είναι ό,τι ακριβότερο και πολυτιμότερο έχουμε. Παρ' ότι είναι άυλη και αόρατη, εάν δεν την προστατεύσουμε, είναι εύκολο να μας την κλέψουν οι σκοτεινές δυνάμεις του κακού και να χαθεί. Στην επίγεια ζωή δεν την αγγίζει ο πόνος όπως το σώμα, μόνο ο θυμός την κάνει να υποφέρει. Εκείνο, όμως, που δεν μπορού να καταλάβω είναι γιατί οι άνθρωποι δεν έγγραψαν πολλά για την ψυχή ή έγγραψαν γι' αυτή με τρόπο που να φοβίζει και να κουράζει. Μόνο ο Χριστός μίλησε για την ψυχή, ή όσα είπε ήταν όλα για την ψυχή. Στην αρχαιότητα, πολλοί προσπάθησαν να την περιγράψουν και της προσέδωσαν διάφορες ιδιότητες. Υπάρχει, όμως, και ο ερευνητής άνθρωπος, αυτός που δεν μπόρεσε ούτε και τούτο τον αιώνα να βρει από πού έρχεται η ψυχή και πού πηγαίνει· εννοώ, να δώσει απάντηση επιστημονική. Κάπου μπερδεύεται. Ποιος ξέρει πόσες χιλιετηρίδες θα χρειαστεί να περάσουν ακόμα ώσπου να φωτιστεί η σκέψη του. Εκείνο που μπορεί να παρατηρήσει κανείς εδώ είναι ότι η επιστήμη είναι πράγματι επιστήμη όταν η ακριβής γνώση προστατεύει τον άνθρωπο. Όταν δεν του θολώνει το μυαλό και δεν τον παρασύρει στο κακό και στην καταστροφή.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ

Το τρίτο μυστήριο του ανθρώπου, μα και σαν πρώτη ουσία, είναι η αόρατη και η άυλη σκέψη του, που πρέπει να τον κατευθύνει σαν οικοδέσποινα. Όταν ο άνθρωπος θελήσει να μεταφέρει τη σκέψη προς τα έξω, προς τους άλλους ανθρώπους, με το στόμα του, να δώσει λαλιά (φωνή), να κάνει διάλογο (κουβέντα), τότε έχουμε την ανώτερη έκφραση του ανθρώπου που δεν έχουν τα άλλα όντα. Τα ψάρια δεν έχουν καθόλου φωνή για έκφραση, το πρόβατο, με ασυνάρτητους φθόγγους, έχει ελάχιστες στροφές βέλασμα. Ο σκύλος έχει λίγο περισσότερες - άλλο γάβγισμα για το λαγό, άλλο για το λύκο, έχει ουρλιαχτό, έχει κλαψουρίσμα. Περισσότερες δυνατότητες απ' όλα έχει το αηδόνι όταν λέει το γλυκύτατο τραγούδι της ζωής του, με 20 έως 24 στροφές κελάηδημα. Ο άνθρωπος υπερέχει και δεν συγκρίνεται, γιατί συνέχεια αναπαράγει στροφές με προϊόντα σκέψης: λόγου χάρη, σε μια αγόρευση, μπορεί να εκφράζει σκέψεις για πολλές ώρες, οι οποίες να συνδέονται νοηματικά μεταξύ τους, εννοώ λογική σκέψη και σε ακριβοδίκαιη κρίση. Έτσι, ο άνθρωπος διακρίνεται και ξεχωρίζει από τα ζώα με το χάρισμα του λόγου, που έχει σε δύο μορφές. Υπάρχει ο προφορικός λόγος και ο γραπτός λόγος. Με αυτό τον τρόπο ανακοινώνει όλες τις σκέψεις του.

Εδώ θέλω να καταλήξω και να ξεκαθαρίσω ότι ο άνθρωπος, αυτό το ανώτερο ον της δημιουργίας, πρέπει να κατανοήσει ότι το βασικότερο στοιχείο του είναι η αιώνια ψυχή του. Το δε σώμα του αποτελεί το φόρεμα της ψυχής του, στο διάστημα που ζει στη γη. Χρέος του είναι να διατηρείται καθαρός και υγιής, σωματικά, ψυχικά, πνευματικά και συναισθηματικά. Βέβαια, τέλειος άνθρωπος είναι εκείνος που έχει και σωστή σκέψη. Το χρυσάφι του μυαλού είναι η σωστή σκέψη. Έτσι νομίζω. Όταν η σκέψη του είναι σωστή, τότε και η λογική του τον οδηγεί σωστά για το πώς πρέπει να φροντίζει τον εαυτό του, ώστε να μπορεί να ζει καλύτερα.

ΧΡΥΣΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ
Ιδιοκτήτης
Σύλλογος των απανταχού
Χρυσιωτών Ευρυτανίας

"Η ΠΑΝΑΓΙΑ"
Εκδότης
Δέσποινα Α. Ράμμου
Μαυρομιάλη 134 - 11472
Νεάπολη Εξαρχείων
Τηλ. (01) - 3823525 - 6463646

Συντάσσεται από την
παρακάτω συντακτική
επιτροπή:
Καραθάνου Φ. Ιωάννα
Καρανίκας Θ. Αντώνιος
Κρυστάλλη Ι. Αλεξάνδρα
Μπετσαβάς Δ. Χαράλαμπος
Τριανταφύλλου Δ. Γρηγόρης

Συνδρομές
Ετήσια Δρχ. 1.000

ΞΥΛΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
Υπεύθυνος κατασκευής
Μαντής Δημήτριος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ 5 ΝΕΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΛΑΜΙΑΣ
ΤΗΛ.: (0231) 69146 - 69272

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ

ΚΥΚΛΑΜΙΝΟ

ΜΑΝΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Σ.Σ ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ ☎ 0231 62277

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Του
ΧΑΡ. ΜΠΕΤΧΑΒΑ

Στο Πυργάκι, στο δεσπόζοντα και ιερό λόφο του χωριού, στους πρόποδες του, υπάρχουν τέσσερις εκκλησίες. Τις τρεις από αυτές τις έχουμε ήδη περιγράψει. Στο άρθρο αυτό, παρουσιάζουμε τον τέταρτο ναό, τον Άγιο Νικόλαο.

Ακριβώς πάνω από τον Άγιο Νικόλαο και λίγο αριστερά βρίσκονται τα ερείπια του πέμπτου ναού, του Αγίου Χαράλαμπου. Γι' αυτό ακριβώς, οι πρόποδες ονομάζονταν παλιά Αϊ-Χαράλαμπος.

Ο Άγιος Νικόλαος είναι παρά πολύ παλιά εκκλησία, και αυτό φαίνεται από την αρχιτεκτονική του. Είναι βασιλικού ρυθμού. Το 1962, ο χώρος του ναού μίκρυνε κατά δύο μέτρα, γιατί θα περνούσε από κει ο δρόμος που θα ανοιγόταν γύρω από το λόφο ως την πλατεία, σχέδιο που τελικά εγκαταλείφθηκε.

Οι παλιοί διηγούνταν ότι ο Άγιος Νικόλαος ήταν αγιογραφημένος, αλλά οι εικό-

νες του καταστράφηκαν. Παλιότερα υπήρχε εξωτερικά ένα κομμάτι σοφά πάνω στο οποίο φαινόταν η σκιά μιας εκόνας.

Στην κατοχή, το 1942, οι Ιταλοί έβαλαν φωτιά και στον Άγιο Νικόλαο, μαζεύοντας τα στασίδια στο κέντρο του. Όταν έφυγαν οι Ιταλοί, οι πρώτοι τολμηροί κάτοικοι που μπήκαν στο χωριό πρόλαβαν και έσωσαν δύο σπίτια και τον Άγιο Νικόλαο. Επειδή η εκκλησία ήταν ψηλή εσωτερικά, ίσως να μην έφθασε αμέσως η φλόγα στο ταβάνι.

Τα θρανία του σχολείου που είχαν γλιτώσει από το κάψιμο, μεταφέρθηκαν εκεί και στο χώρο αυτό λειτούργησε το λαϊκό δικαστήριο των ανταρτών.

Ακόμη, τοποθετήθηκε στην πίσω γωνία μια παλιά σόμπα και το τηλέφωνο των ανταρτών.

Εκεί, λοιπόν, μαζεύονταν τις καθημερινές οι έχοντες υπηρεσία, μαζί με τους αργόσχολους, σα να ήταν καφενείο, αφού δεν υπήρχε τίποτε όρθιο στο χωριό. Τη δε Κυριακή εκεί γίνονταν οι δίκες από τους λαϊκούς δικαστές.

Το τέμπλο διασώθηκε, αλλά με κατε-

στραμμένες τις εικόνες. Όταν μίκρυνε η εκκλησία -σήμερα είναι 10x6 μέτρα- έγινε και η στέγη.

Μετά τους σεισμούς, όμως, γκρεμίστηκε και η στέγη. Πριν από τρία-τέσσερα χρόνια αποφασίστηκε η συντήρησή του. Οι εκκλησιαστικοί επίτροποι, με χρήματα αλλά και προσφορές, κατάφεραν να την επισκευάσουν, και φέτος είναι έτοιμη προς χρήση.

Γι' αυτό αποφασίστηκε και έγινε στις 6 Δεκεμβρίου 1999 λειτουργία, στη γιορτή του, έπειτα από 60 χρόνια που είχε να λειτουργηθεί.

Έτσι, ένας ακόμη ναός, λειτουργήσιμος, προστέθηκε στους έντεκα (11) ναούς του χωριού.

Είναι γεγονός ότι όλοι οι Χρυσιώτες δραστηριοποιήθηκαν στο θέμα των ναών και είναι θαύμα που μέσα σε λίγα χρόνια έγιναν όλοι, παρ' όλες τις ζημιές, λειτουργήσιμοι. Όταν υπάρχει πίστη για κάτι, πάντα είναι κατορθωτό: οι «πολλοί παίρνουν την Πόλη».

Ας είμαστε όλοι υπερήφανοι για την προσφορά μας.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΜΑΣ

Όσοι θέλουν να επικοινωνήσουν με την εφημερίδα μας ή να στείλουν συνεργασίες, η διεύθυνση είναι: «Χρυσιώτικα Νέα», Μαυρομιχάλη 134, Νεάπολη Εξαρχείων, Αθήνα, 114 72. Τηλ.: 6463646, 3823525.

Τα «Χρυσιώτικα Νέα» δεν έχουν άλλους οικονομικούς πόρους. Για να εκδίδεται η εφημερίδα τακτικά, στείλτε τη συνδρομή σας. Η διεύθυνση του ταμιά μας είναι: Αυγέρης Παναγιώτης, Ιουλιανού 77, Αθήνα, 104 39.

Η ΚΑΚΟΣΜΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

Του **ΙΩΑΝΝΗ Δ. ΚΑΚΑΒΑΣ**
ΧΕΙΟΥΡΓΟΥ-ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΥ

Η αντιμετώπιση της κακοσμίας αποτελεί πρόκληση για το σύγχρονο οδοντίατρο. Όσο αυξάνεται το ενδιαφέρον των ασθενών για την κακοσμία και την αναπνοή τους, τόσο η πρόκληση είναι μεγαλύτερη για τους οδοντιάτρους, να βρουν τις αιτίες και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά αυτές τις καταστάσεις. Από πού, πράγματι, προέρχεται ή κακοσμία του στόματος και η ενοχλητική αναπνοή;

Οι οδοντίατροι εξηγούν στους ασθενείς τους ότι η ανάπτυξη πλακών και τρυγίας συντελούν στη διάλυση του περιοδοντίου. Τα βακτηρίδια κατόπιν εκτίθενται στη στοματική κοιλότητα και αναπαράγονται μέσα στους περιοδοντικούς θυλάκους, με συνέπεια το πρόβλημα να μεγαλώνει και να αναπτύσσεται μια ενοχλητική απόπνοια από το στόμα που ονομάζουμε κακοσμία.

Οι οδοντίατροι αρχίζουν τότε την εφαρμογή ενός προληπτικού σχήματος στοματικής υγιεινής, με απόξεση και καθαρισμό των ριζών, χρήση στοματοπλυμάτων, ακόμη και με επεμβάσεις στο περιοδόντιο. Πολλές φορές, αυτή η αγωγή αντιμετωπίζει, πράγματι, το πρόβλημα. Σε άλλες περιπτώσεις όμως, όχι. Υπάρχουν ασθενείς με πολύ καθαρά στόματα, που έχουν όμως κακοσμία.

Πολλοί ερευνητές σε ολόκληρο τον κόσμο διατύπωσαν την άποψη ότι ενώ η νόσος του περιοδοντίου οπωσδήποτε αποτελεί μια αιτία κακοσμίας, υπάρχουν και άλλες πολλές αιτίες γι' αυτό το πρόβλημα. Η πρόκληση για τον οδο-

ντίατρο είναι να βρει την αιτία της ενοχλητικής αναπνοής σε κάποιο ασθενή του με υγιές και καθαρό στόμα.

Ποιες είναι, όμως, μερικές από τις αιτίες της κακοσμίας εκτός από τη νόσο του περιοδοντίου;

Υπάρχουν ασθενείς με κακοσμία που προέρχεται από το στομάχι, τους πνεύμονες, τις αμυγδαλές, από διάφορα φάρμακα που παίρνουν, από ιγμορίτιδα. Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις κακοσμίας από παρακράτηση ξένων σωμάτων στο φάρυγγα ή στη μύτη. Οι περιπτώσεις που ανέφερα παραπάνω είναι λίγες και διαφορετικές μεταξύ τους. Οι πλείστες περιπτώσεις κακοσμίας, όμως, οφείλονται στο ίδιο το στόμα του ασθενή.

Η σύγχρονη αντίληψη για την προέλευση της κακοσμίας σε ασθενείς με καλή στοματική υγιεινή ενοχοποιεί τα αναερόβια βακτηρίδια, που παράγουν πτητικές θειικές ενώσεις. Αυτά τα βακτηρίδια μπορούν να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν χωρίς την παρουσία οξυγόνου στο περιβάλλον τους, σε αντίθεση με τα αερόβια που χρειάζονται το οξυγόνο για την ανάπτυξή τους. Τα αναερόβια βακτηρίδια βρίσκονται στις βαθύτερες θηλές της γλώσσας και στους βαθύτερους ουλικούς θυλάκους. Σε αυτά τα σημεία και σε συνδυασμό με υπολείμματα πρωτεϊνών παράγουν πτητικά θειικά συστατικά που αναδύουν οσμή «χαλασμένου αβγού». Αυτές οι θειικές ενώσεις έχουν τη μορφή κυρίως μεθυλμερκαπτάνης ή οξειδίου του θείου. Σε επόμενο φύλλο θα αναφερθούμε στην αρχή και τη βάση της θεραπείας.

σεων επικρατεί από τα πανάρχαια χρόνια σε όλο σχεδόν τον ελληνικό χώρο, με κεντρικό άξονα την Πίνδο. Οι περιοχές της χειμερινής υποδοχής των κοπαδιών είναι πρωτίτως οι κάμποι της Αιτωλοακαρνανίας και Θεσσαλίας, αλλά και της Βοιωτίας.

Η εκτατική ή νομαδική κτηνοτροφία είναι οργανωμένη σε τσελιγκάτα, που από οικονομική άποψη αποτελούν ουσιαστικά άτυπους λαϊκούς «συνεταιρισμούς». Στην Ευρυτανία λειτουργούν και οι τρεις τύποι συγκρότησης τσελιγκάτων: 1) Το πατριαρχικό τσελιγκάτο, που είναι παραγωγική μονάδα βασιζόμενη στην οικονομική σύμπραξη των μελών της διευρυμένης οικογένειας. 2) Το αμφιπλευρικό τσελιγκάτο· αυτό είναι μορφή οικονομικής οργάνωσης που περιλαμβάνει συγγενείς από αμφότερες τις μεριές, του πατέρα και της μητέρας. 3) Το χωρικό τσελιγκάτο· σ' αυτό συμπράττουν κτηνοτρόφοι, όχι υποχρεωτικά συγγενείς, με σκοπό την παροχή κοινής εργασίας και εκμετάλλευσης.

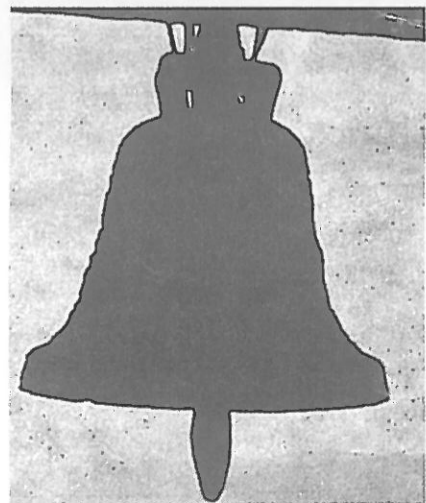
Ο όγκος της παραγωγής κτηνοτροφικών προϊόντων στα τσελιγκάτα αφήνει πολλά πλεονάσματα για διάθεση στην αγορά. Με τον τρόπο αυτό, τα τσελιγκάτα συμβάλλουν στη δημιουργία της εμπορευματικής αγοράς του τόπου και την ανάπτυξη του εκχρηματισμού της κτηνοτροφικής παραγωγής. Πρόκειται για μια πραγματικότητα που διαμορφώνεται σε όλον το χώρο της Πίνδου.

Ανάπτυξη του εμπορίου

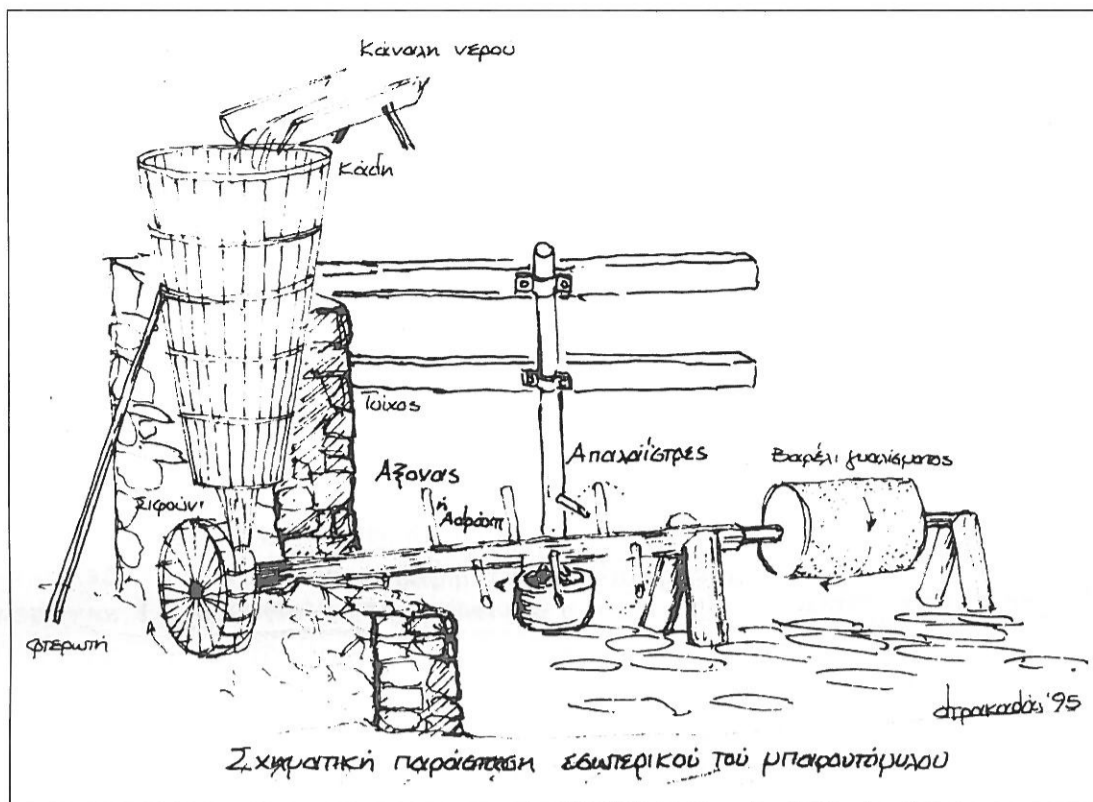
Η συμβολή των νομάδων κτηνοτρόφων θεωρείται πολύ σημαντική στην ανάπτυξη των ανταλλαγών, που είναι το εργαλείο κάθε εξελισσόμενης κοινωνίας. Ο Μαρξ σημειώνει πως «τη μορφή του χρήματος αναπτύσσουν πρώτα οι νομάδες λαοί, γιατί όλο το βιος τους υπάρχει σε κινητή και επομένως εκποιήσιμη μορφή. Και γιατί ο τρόπος της ζωής τους τους φέρνει διαρκώς σε επαφή με ξένες κοινότητες, πράγμα που τους σπρώχνει στην ανταλλαγή προϊόντων».

Απόδειξη για την αναταλλακτική αυτή κινητικότητα είναι και η περίπτωση της Ευρυτανίας κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας.

Οι διαθέσιμες κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών προϊόντων από την περιοχή των Αγράφων αρχίζουν με τη βαθμιαία εξάπλωση της δραστηριότητας του ευρωπαϊκού

Καμπάνα από τα εργαστήρια του Προυσού

Αναπαράσταση από τους μπαρουτόμυλους του Μαυρίλου

καπιταλισμού στον οθωμανικό χώρο.

Στα μέσα του 17ου αιώνα κατασκευάζονται στο εσωτερικό της Ευρυτανίας ημιονικοί δρόμοι, που εξυπηρετούν μαζί με τις εμπορικές διακινήσεις και στρατιωτικούς σκοπούς.

Την ίδια εποχή εκτελούνται και άλλα τεχνικά έργα, όπως οι γεφυρώσεις των ποταμών Ταυρωπού και Αγραφιώτη, καθώς και του Ασπροπόταμου σε δυο σημεία: κοντά στη Μαρδάχα και βορειότερα, στην Αργιθέα.

Επίσης χτίζονται και άλλα μικρότερα γεφύρια σε ορισμένους χειμάρρους. Η σημαντικότερη, βεβαίως, είναι η θρυλική Γέφυρα Μανώλη, που χτίζεται στα μέσα του 17ου αιώνα, σύμφωνα με εντειχιζόμενη επιγραφή: *Εκτίσθη το 1659/ οι κτίτορες Δημήτριος... και Μανώλης*. Εκτός από τις μεταφορές των εμπορευμάτων, οι γέφυρες διευκολύνουν και τις μετακινήσεις των τσελιγκάτων το φθινόπωρο και την άνοιξη, που τα ποτάμια είναι δύσπορα για τα κοπάδια.

Ο σπουδαιότερος ημιονικός δρόμος ήταν εκείνος που ξεκινούσε από τη Λαμία και την Υπάτη, ακολουθώντας τη γραμμή Ράχες Τυμφρηστού-Καρπενήσι-γέφυρες Ταυρωπού και Αγραφιώτη. Μετά τη διάβαση του ποταμού Αγραφιώτη, η μία διακλάδωση του δρόμου περνούσε τη γέφυρα του Ασπροπόταμου και οδηγούσε στην Αιτωλία και τον Αμβρακικό κόλπο. Η άλλη διέσχιζε την Απεραντία και πήγαινε προς την Άρτα. Η Γέφυρα Κοράκου εξυπηρετούσε τις μεταφορές εμπορευμάτων και κοπαδιών από τα Δυτικά Άγραφα προς τις πόλεις και τους χειμερινούς βοσκοτόπους της Ηπείρου.

Μικρότεροι ημιονικοί δρόμοι διευκόλυναν την επικοινωνία ανάμεσα στις κοινότητες του ανατολικού και δυτικού τμήματος των Αγράφων, καθώς και με τη Θεσσαλία. Ένας άλλος βασικός δρόμος ξεκινούσε από το Καρπενήσι και οδηγούσε με διακλαδώσεις στα λιμάνια της Ιτέας, της Ναυπάκτου και του Αιτωλικού. Οι δρόμοι αυτοί σχετιζόνταν κυρίως με τις κτηνοτροφοπαραγωγικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες των κατοίκων. Τα γεφύρια και οι δρόμοι έδωσαν ζωή

στην περιοχή και βοήθησαν στην ανάπτυξη και οργάνωση του караβανιού ως χερσαίου μεταφορικού μέσου. Το ενδιαφέρον του ευρωπαϊκού καπιταλισμού για την πλούσια κτηνοτροφική παραγωγή της Πίνδου είναι άμεσο, όπως και για τα δάση της Δυτικής Ελλάδας. Ένα μέρος των προϊόντων από τα τσελιγκάτα των Αγράφων διοχετεύεται στις αποθήκες του Μετσόβου και από εκεί μαζί με άλλα μεταφέρεται για εξαγωγή στα λιμάνια. Τα κέντρα υποδοχής των εξαγωγών είναι οι ευρωπαϊκές πόλεις: Μασσαλία, Τουλών, Λιβόρνο, Αγκώνα, Τεργέστη, Βιέννη.

Κατά τέλη του 18ου και τις αρχές του 19ου αιώνα υπολογίζεται ότι εξάγονται από την περιοχή ετησίως τα ακόλουθα: περισσότερα από 40.000 γιδοπρόβατα· 2.000 βοοειδή· 200.000 οκάδες μαλλιά· 100.000 οκάδες βούτυρο· 200.000 οκάδες τυρί· 2.000 οκάδες κερύ· 15.000 φορτώματα κρασί 100 οκάδων το καθένα. Στις εξαγωγές αυτές θα πρέπει να προστεθούν τα διάφορα είδη σκουτιών ένδυσης και τα κλινοσκεπάσματα. Ο περιηγητής Leake αναφέρει και τις τιμές: Ένα πρόβατο έχει 8 γρόσια· μια γίδα 5 γρόσια· ένα βόδι ή αγελάδα 30 γρόσια· μια οκά κερύ 5 γρόσια· μια οκά μέλι 20 παράδες· μια οκά βούτυρο 1 γρόσι· μια οκά τυρί 15 παράδες· ένα φόρτωμα κρασί 8 πιάστρα· μια οκά σιτάρι 6 παράδες.

Τα караβάνια

Αρκετοί κάτοικοι των Αγράφων γίνονται έμποροι και αγωγάτες ή κραιζήδες, επάγγελμα που αποφέρει σημαντικά χρηματικά κέρδη. Εκατοντάδες οργανωμένα караβάνια διασχίζουν όχι μόνο τον ελληνικό, αλλά και το βαλκανικό χώρο.

Έμπορος και αγωγάτης δεν διαφοροποιούνται στη συνείδηση των παραγωγών. Είναι έννοιες σχεδόν ταυτόσημες ή αλληλοεξαρτημένες. Δηλωτικό για τα κέρδη των αγωγιατών από τις μεταφορές είναι και ένα δημοτικό τραγούδι: *Ο Γιάννης ο πρηνιατευτής.../σέρνει μουλάρια δώδεκα λογάρι φορτωμένα./ Στα πέντε σέρνει το φλωρί στα έξι το λογάρι. Το караβάνι δεν είναι απλώς ένα άθροισμα από υποζύγια και αγω-*

γάτες που ακολουθούν ορισμένο δρομολόγιο μεταφέροντας εμπορεύματα και ταξιδιώτες. Αποτελεί μορφή συνεταιρικής οργάνωσης και εκμετάλλευσης των υποζυγίων και λειτουργεί με συγκεκριμένες κανόνες.

Η οργάνωση του караβανιού έχει πολλές ομοιότητες με την αντίστοιχη των τσελιγκάτων, ιδίως των χωρικών. Δύο ή περισσότεροι αγωγάτες συνενώνουν τα υποζύγιά τους και σχηματίζουν ένα караβάνι, μια κοινοπραξία για κοινό όφελος. Ορισμένοι έχουν από 5 ως και 50 και οι πιο πλούσιοι 200 φορτηγά ζώα. Ανάλογα με τον αριθμό των υποζυγίων τους, μετέχουν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις. Οι πλουσιότεροι προσλαμβάνουν και υπηρέτες ή παραγιούς, τα γνωστά κοπέλια, με συμφωνημένο μισθό για την εργασία τους.

Πρώτιστο καθήκον των αγωγιατών είναι η περιποίηση των ζώων: πετάλωμα, διατροφή, ξεκούραση, αποφυγή υπερφόρτωσης. Ειδικότερη μάλιστα ευθύνη έχει ο επικεφαλής ή αρχηγός του караβανιού. Όλα αυτά προβλέπονται και από διατάξεις του οθωμανικού κράτους: *Αλογα, μουλάρια και άλλα υποζύγια, απαγορεύεται να κυκλοφορούν απελάτωτα. Επίσης απαγορεύεται να τα φορτώνετε υπερβολικά. Δικαστή, πρόσεχε να μην έχει κανείς στην υπηρεσία του αδύναμα και καχεκτικά υποζύγια.*

Το караβάνι συνοδεύουν φορτοεκφορτωτές, προμηθευτές ζωοτροφών, ο αρχηγός, καθώς και ένοπλη φρουρά για την ασφάλειά του. Μεταφορείς και ταξιδιώτες έχουν περιορισμένες επιλογές. Συχνά προτιμούν το τάδε δρομολόγιο από ένα άλλο για να αποφύγουν κάποια διόδια ή ένα τελωνείο. Τον χειμώνα ακολουθούν τον ένα δρόμο, ενώ την άνοιξη ή το καλοκαίρι κάποιον άλλο συντομότερο. Οι ώρες της διαδρομής δεν είναι άτακτες ή ακανόνιστες. Ρυθμίζονται από την απόσταση ανάμεσα στα διάφορα караβάν-σεράι, σταθμοί που είναι χτισμένοι στα όρια κάθε ημερησίας πορείας και παρέχουν δωρεάν εξυπηρέτησεις. Η κίνηση του караβανιού διέπεται, επίσης, από συγκεκριμένες αστυνομικές διατάξεις.

Παραδοσιακά επαγγέλματα

Με την οικονομική λειτουργία του караβανιού συνδέεται άμεσα ή έμμεσα ένας ευρύς κύκλος ανθρώπων: παραγωγοί βιοτεχνικών προϊόντων, τσελιγκάδες, τεχνίτες σαμαριών, πεταλωτές, σιδεράδες, μαραγκοί, αργαστές δερμάτων ή *ταμπάκηδες*, κατασκευαστές μεταφορικών σάκων και σχοινιών (τριχιές), έμποροι αλόγων ή *ταμπάσηδες*, χαλινοποιοί και άλλοι. Πρόκειται για διάφορα παραδοσιακά επαγγέλματα, που στον ευρύτερο χώρο των Αγράφων λειτουργούν ως τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Ο χαρακτήρας της οικονομίας διαμορφώνει και τις αντίστοιχες επαγγελματικές δραστηριότητες.

Οι κάτοικοι σε ορισμένες κοινότητες, όπως στην Καλή Κώμη, τη Σκλάταινα και παλαιότερα τη Βαλαώρα, ασχολούνται με την επεξεργασία του ασημιού και του χρυσού, κατασκευάζοντας διάφορα κοσμήματα: δαχτυλίδια, βραχιόλια, σκουλαρίκια, περιδέρια, καρφίτσες, κομματιαστές ζώνες με παραστάσεις, αλυσίδες, πόρπες, μπαρουτοθήκες. Τα προϊόντα αυτά συμπληρώνουν τη γιορτινή ενδυμασία, που η ιστορία της παραπέμπει στην ανάπτυξη της υφαντουργίας. Κι αυτή με τη σειρά της συναρτάται με την ύπαρξη πρώτων υλών, τον τρόπο και το κόστος παραγωγής, την οικονομική και πολιτιστική κινητικότητα της τοπικής κοινωνίας.

Παράλληλα, στην περιοχή αναπτύσσεται η χαλκουργία, σημαντικός κλάδος της βιοτεχνίας. Οι διάφοροι τεχνίτες, οι *μπακιτζήδες*, κατασκευάζουν χάλκινα δοχεία, τεντζερέδες, κατσαρόλες, πιάτα, καζάνια, κουτάλια, λαγήνια, βάζα με διακοσμητικά μοτίβα και άλλα. Περίφημοι επίσης είναι οι *καλατζήδες*, που ασχολούνται συστηματικά με την τέχνη τους. Εφτά χωριά των Αγράφων παραμένουν γνωστά ως *καλατζοχώρια*, από το επάγγελμα των κατοίκων τους: Κνίσοβο, Μπουκοβίτσα, Λιάσκοβο, Αργύρι, Γριμπανιά, Σιλιπανιά, Μικρά Βραγγιανιά.

Σε ορισμένα χωριά του Τυμφρηστού ονομαστοί ήταν οι *φαναριτζήδες*, οι κατασκευαστές φαναριών, απα-

ραίτητων για τους αγωγιάτες και τους νυχτοπόρους. Στον Προυσό λειτουργούσε οργανωμένο εργαστήριο, όπου ειδικοί τεχνίτες κατασκεύαζαν καμπάνες προς πώληση. Δύο τέτοιες καμπάνες σώζονται ως τα σήμερα. Η μία βρίσκεται στην εκκλησία της μονής Μυρτιάς στο Απόκουρο και γράφει επάνω ότι έγινε στον Προυσό στις 10 Μαΐου 1855. Η άλλη σώζεται στο ναό του Αγίου Γεωργίου του χωριού Δρυμώνας της ίδιας περιοχής και είναι του έτους 1878.

Σε άλλα χωριά, μερικοί κάτοικοι δραστηριοποιούνταν ως επαγγελματίες στην τεχνική της οπλοποιίας. Στη Σκλάταινα και στην Καλή Κώμη, αλλά και στα Μεγάλα Βραγγιανιά, υπήρχαν και σχετικά εργαστήρια. Οι τεχνίτες κατασκεύαζαν πιστόλια, σπαθιά, γιαταγάνια με κυρτές ή ίσιες λαβές, εγχειρίδια, βάρθρα και περιβλήματα καριοφιλιών και άλλα. Αν λάβει κανείς υπόψη του το γενικό έθιμο της οπλοφορίας στην περιοχή, μπορεί να συμπεράνει και για τα σημαντικά κέρδη των οπλοποιών. Η διάθεση όμως των όπλων δεν γίνεται μόνο σε τοπικό επίπεδο, σε αρματολούς, κλέφτες αγωγιάτες και τσελιγκάδες. Αυτά είναι περιζήτητα για την τεχνική τους επεξεργασία και έξω από το χώρο των Αγράφων. Διακρίνονται για το οξύ τρόχισμα, ενώ οι λαβές τους είναι αληθινά κομψοτεχνήματα, ποικιλμένες συνήθως με ασήμι. Για την κατασκευή των λαβών, οι οπλοποιοί επεξεργάζονται κόκαλα ζώων και κέρατα κριαριών, τεχνική που εφαρμόζουν και οι μαχαιροποιοί του Ελμπασάν. Προϋπόθεση για τη λειτουργία των πυροβόλων όπλων είναι η απαραίτητη εκρηκτική ύλη, η μπαρούτη. Κι αυτή παράγεται στα ίδια ή σε διάφορα άλλα χωριά των Αγράφων, στην αρχή χειρωνακτικά. Αργότερα αναπτύσσεται η βιοτεχνική της παραγωγή. Στο Μαυρίλο του Τυμφρηστού λειτουργούν 12 μπαρουτόμυλοι, που τροφοδοτούν με εκρηκτική ύλη ολόκληρη την περιοχή. Και βεβαίως τα επαναστατικά στρατεύματα του 1821, σύμφωνα με επιστολή του ηρωικού εθνομάρτυρα Αθανασίου Διάκου. Ο κάθε μπαρουτόμυλος παράγει 600 οκάδες μπαρούτη το χρόνο, δηλαδή μια συνολι-

κή ποσότητα από 7.200 οκάδες.

Η παρασκευή της μπαρούτης είναι μια σύνθετη παραγωγική διαδικασία, που απαιτεί την εφαρμογή κάποιων γνώσεων τεχνικής και χημείας. Ως εκρηκτική ύλη προκύπτει από την αναλογική σύμμιξη και ζύμωση ορισμένων στοιχείων: θειάφι, νιτρικό κάλιο, κάρβουνο και αναλογία νερού. Ο μπαρουτόμυλος μοιάζει με τον νερόμυλο. Έχει όμως και διαφορές από αυτόν. Η φτερωτή του δεν γυρίζει τη μυλόπετρα, αλλά το *αδράχτι*, ένα τετράγωνο μικρό ξύλο τοποθετημένο σε οριζόντια θέση. Το αδράχτι κινεί κάθετα τέσσερα πλήκτρα ή έμβολα. Στο έδαφος υπάρχει παραχωμένη μια ξύλινη υποδοχή, η *τσούμα*, που το στόμιό της βρίσκεται στο ύψος της επιφάνειας. Μέσα σ' αυτή τοποθετούνται τα υλικά. Όταν ο μύλος τίθεται σε κίνηση, το κάθε έμβολο σηκώνεται σε ύψος 0,50 μ. και πέφτει διαδοχικά και ρυθμικά μέσα στην *τσούμα*. Αυτό διαρκεί 48 ώρες. Με τα συνεχή χτυπήματα, ο πολτός κολλάει στον πυθμένα και στα τοιχώματα της τσούμας και κάθε 12 ώρες ζυμώνεται με ειδικό όργανο. Κατά το τελευταίο *μπιτάρχισμα* ή ζύμωμα, το μίγμα παίρνει τη μορφή παχύρρευστης μάζας. Ύστερα βγάζουν από την τσούμα το μίγμα και το τοποθετούν σε ένα δερμάτινο κόσκινο μαζί με

στρογγυλές ποταμίσιες πέτρες. Κατά το κοσκίνισμα αυτές πιέζουν τη μάζα και την αναγκάζουν να βγαίνει από τις τρύπες σε μικρούς ομοιόμορφους κόκκους σαν άμμος. Ακολουθεί η έκθεση στον ήλιο για αποξήρανση. Τέλος, υπάρχει ένα μακρόστενο ξύλινο βαρέλι, που περιστρέφεται γύρω από τον άξονά του και συνδέεται με το αδράχτι. Μέσα σ' αυτό βάζουν τη μπαρούτη και γραφίτη. Με τις συνεχείς περιστροφές του βαρελιού, η μπαρούτη παίρνει το γυαλιστερό χρώμα, που σημαίνει ότι είναι πλέον έτοιμη για διάθεση στην αγορά.

Οι κατασκευαστές πιστολιών ή άλλων πυροβόλων όπλων στην περιοχή των Αγράφων μαζί με τα όπλα διαθέτουν στους αγοραστές και μπαρούτη. Οι περισσότεροι τεχνίτες και βιοτέχνες της περιοχής είναι οργανωμένοι σε κλειστές συντεχνίες, ενώ το επάγγελμα μεταβαίνει από πατέρα σε γιο. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις χρησιμοποιούν και κρυφή συνθηματική γλώσσα για να διαφυλάσσουν τα μυστικά της τέχνης τους. Ο επαγγελματικός βίος αναπτύσσεται και οργανώνεται κατά στάδια.

Και παρακμάζει επίσης κατά τον ίδιο τρόπο. Τα διάφορα επαγγέλματα σχηματίζονται ή διαφοροποιούνται από μόνα τους. Γεννιούνται, αναπτύσσονται και πεθαίνουν ακολουθώντας τους παλμούς της οικονομικής ζωής. Οι μηχανισμοί της παραγωγής και της ανταλλαγής συνδέονται άμεσα με τις διάφορες επαγγελματικές ομάδες: βιοτέχνες, μεταφορείς, κτηνοτρόφους.

Οι άμεσοι παραγωγοί μετέχουν οι ίδιοι ως πωλητές στις τοπικές αγορές. Μερικές οικογένειες έχουν δικά τους μεταφορικά μέσα για να τροφοδοτούν τις αγορές των γειτονικών πόλεων. Παράλληλα, η τοπική κοινωνία και οικονομία επιτρέπουν τη δημιουργία πυρήνων της ελληνικής παιδείας. Κι όλα αυτά έχουν γενικότερη σημασία. Αποτελούν την κοινωνική και πολιτισμική ανθρωπογεωγραφία της περιοχής.

Τα κείμενα και οι φωτογραφίες του άρθρου είναι από το βιβλίο του Μάρκου Α. Γκιόλια *Ιστορία της Ευρυτανίας τους νεότερους χρόνους (1393-1821)*, των εκδόσεων «Πορεία». Συγκεκριμένα, από το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου «Το γεωφυσικό περιβάλλον και η ανθρώπινη δράση». Το κείμενο δεν αποτελεί πιστή αντιγραφή του κεφαλαίου.

Καλακούδα, τοποθεσία Λακκώματα

Καθορισμός τελών καθαριότητας έτους 2000

Ο πρόεδρος, εισηγούμενος το θέμα, ανέφερε τα εξής:

Προκειμένου να συνταχθεί ο νέος προϋπολογισμός για το έτος 2000, πρέπει να γίνει ο καθορισμός των τελών καθαριότητας. Το τέλος καθαριότητας είναι ανταποδοτικό τέλος, τα έσοδα πρέπει να καλύπτουν τις δαπάνες των υπηρεσιών καθαριότητας και μόνο αυτές (άρθρο 86. Β.Δ. 24/9-20/10/58). Συνεχίζοντας την εισήγησή του, ο πρόεδρος πρότεινε να ισχύσουν οι τιμές στα τέλη καθαριότητας ως εξής:

ΣΠΙΤΙΑ	6.000
ΚΑΦΕΝΕΙΑ	12.000
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	20.000
ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	15.000
ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΑ	15.000
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	25.000

Το Δημοτικό Συμβούλιο ψήφισε ομόφωνα την εισήγηση του προέδρου.

Ο γιορτασμός της Εθνικής Αντίστασης στο νομό μας

Ο πρόεδρος, εισηγούμενος το θέμα, ανέφερε τα εξής: Η ΤΕΔΚ Νομού Ευρυτανίας (αριθ. 704/30-11-99 έγγραφό της), μέσω του προέδρου της κ. Δημήτριου Καρασίκη, μας κάνει γνωστό ότι κάθε χρόνο πραγματοποιούνται τρεις διαφορετικές εκδηλώσεις για τη γιορτή της Εθνικής Αντίστασης στο νομό μας (Βίνιανης, Κορυσχάδων, Δομνίστας). Προτείνεται από εδώ και στο εξής να γίνεται σε ένα από τα ανωτέρω δημοτικά διαμερίσματα, που θα εναλλάσσεται κάθε χρόνο εκ περιτροπής, με συνδιοργανωτή και τους τρεις εμπλεκόμενους δήμους, έτσι ώστε να πετύχουμε μεγαλύτερη προσέλευση επωνύμων και ανωνύμων, να μπορεί να πλαισιωθεί η γιορτή με συναυλίες, αφηγήσεις κ.λπ.

Κατ' αυτό τον τρόπο, αφ' ενός θα δώσουμε μεγαλύτερη αίγλη στην εκδήλωση και αφ' ετέρου το κόστος θα είναι πολύ μικρότερο, καθώς και η ΤΕΔΚ προτίθεται να συμβάλει οικονομικά σε αυτήν τη συνδιοργάνωση.

Το Δημοτικό Συμβούλιο ψήφισε ομόφωνα την πρόταση του προέδρου. Ο ιδρυθείς Σύλλογος ΠΕΕΑ ΒΙΝΙΑΝΗΣ θα μπορεί να οργανώνει εορταστικές εκδηλώσεις σε τοπικό επίπεδο.

Τεχνικό πρόγραμμα Δήμου Βίνιανης

Ο Δήμος Βίνιανης, έπειτα από προτάσεις των Τοπικών Συμβουλίων και σύμφωνα με το άρθρο 265 του Π.Δ. 410/95, κατάρτισε το τεχνικό πρόγραμμα εκτέλεσης έργων του δήμου ως εξής:

ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

1. Κατασκευή οχετών Λαγκάδι Μούτσελου-Ξηρόρεμα
2. Κατασκευή τοιχίου αντιστήριξης δικτύου ύδρευσης

3. Τσιμεντόστρωση δρόμου Νεκροταφείο-διασταύρωση πλατείας (80 μέτρων).
4. Τσιμεντόστρωση πλατεία-εκκλησία.
5. Κατασκευή γέφυρας στο συνοικισμό Μακρυλιά-γκω.

ΒΙΝΙΑΝΗΣ

1. Κατασκευή αντιπλημμυρικού κράσπεδου από το δρόμο της εκκλησίας μέχρι τη στάση.
2. Κατασκευή αντιπλημμυρικού έργου από οικία Κων/νου Γαζέτα έως οικία Δημ. Τσολιά.
3. Κατασκευή αντιπλημμυρικού τοιχίου από Απ. Ακρίβο έως Σπ. Χασιώτη.
4. Επισκευή αρδευτικού έργου Λιβανής.
5. Γεφυροποίηση ρέματος από οικία Κων. Μπάρκα έως στραγγιστήρια.

ΔΑΦΝΗΣ

1. Εσωτερική οδοποιία.
2. Κατασκευή τοίχου αντιστήριξης κάτωθεν οικίας Μαρίας Γ. Μπέσσα.
3. Κατασκευή σκάλας και συνέχιση τοίχου έξω από το Παλαιό Κοινοτικό Κατάστημα.
4. Κατασκευή τοίχου στα τρία αλώνια με πέτρα.
5. Αποκατάσταση ζημιών στο δίκτυο ύδρευσης Δ. Δάφνης.

ΚΕΡΑΣΟΧΩΡΙΟΥ

1. Προστασία δικτύου ύδρευσης Αγίας Τριάδος
2. Κατασκευή τεχνικού στο Νεκροταφείο Κρέντης.
3. Ηλεκτροδότηση οικισμών Γεωργονταλικά και Δημητρονταλικά Κρέντης.
4. Εσωτερική οδοποιία Κρέντης.
5. Επέκταση δημοτικού φωτισμού στο Κερασοχώρι.

ΜΑΥΡΟΜΑΤΑΣ

1. Εσωτερική οδοποιία
2. Κατασκευή υδρομάστευσης και αγωγού στην υπάρχουσα δεξαμενή Άνω Μαχαλά
3. Ηλεκτροδότηση πλατείας Δ. Δ. Μαυρομάτας.
4. Επέκταση δημοτικού φωτισμού στη Μαυρομάτα
5. Συντήρηση δρόμου προς Άνω Μαχαλά.

ΧΡΥΣΩΣ

1. Εσωτερική οδοποιία
2. Κατασκευή τοίχου αντιστήριξης στο δρόμο προς Άγιο Δημήτριο
3. Πλακόστρωση πλατείας.
4. Κατασκευή σχάρας στη θέση Σούδα
5. Συντήρηση υδραυλικών Χρύσας-Γούρδεσης.

Ίδρυση «Συνδέσμου Ορεινών Δήμων Νομού Ευρυτανίας»

Ο πρόεδρος εισηγήθηκε ότι ο Δήμος Καρπενησίου μας έκανε γνωστό με το υπ' αριθμόν 4936/28-12-99 έγ-

γραφό του ότι, έπειτα από συνάντηση που έγινε στα γραφεία του Δήμου Καρπενησίου, κατά την οποία αποφασίστηκε η σύσταση ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΟΡΕΙΝΩΝ ΔΗΜΩΝ της περιοχής μας, πρέπει να πάρουμε απόφαση συμμετοχής ή όχι του δήμου μας στο σύνδεσμο αυτό. Το Δημοτικό Συμβούλιο, αφού άκουσε την εισήγηση του προέδρου, αποφάσισε ομόφωνα:

- Τη συμμετοχή του δήμου μας στο ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΟΡΕΙΝΩΝ ΔΗΜΩΝ της περιοχής μας.
- Εξουσιοδοτεί τον δήμαρχο να συμμετάσχει στις διαδικασίες της ίδρυσης του ανωτέρω συνδέσμου, με αναπληρωτή τον Σταύρο Κοσμά.

Βουλευτικές εκλογές

Νομός Ευρυτανίας

Εκλογικά τμήματα 139 (139)

	2000	1996
Εγγεγραμμένοι	37.028	38.644
Ψήφισαν	26.050	27.849
Άκυρα	541	614
Λευκά	0	0
Έγκυρα	25.509	27.235

ΕΛΑΒΑΝ

ΠΑΣΟΚ	11.715 (45,92%)	12.228 (44,90%)
Ν.Δ.	12.374 (48,51%)	12.406 (45,55%)
ΚΚΕ	491 (1,92%)	538 (1,94%)
ΣΥΝ	336 (1,31%)	570 (2,09%)
ΔΗΚΚΙ	344 (1,35%)	869 (3,19%)
ΛΟΙΠΑ	249 (0,98%)	634 (2,33%)

ΠΑΣΟΚ

Μάκκας Λάμπρος	7.197
Παπαδόπουλος Ιωάννης	4.029

Ν.Δ.

Τσιαμάκης Δημοσθένης	8.930
Τσίπρας Βασίλειος	2.753

ΚΚΕ

Σερέτης Δημήτριος	185
Χαντζόπουλος Μιλτιάδης	54

ΔΗΚΚΙ

Βλάχος Γεώργιος	139
Σερετάκης Δημήτριος	79

ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ

Καραχρήστος Γεώργιος	110
Λυκοκάπης Νικόλαος	58

Γεώργιος Τάκης

**ΨΗΣΤΑΡΙΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ**

Τηλ. 696.406

ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΟΒΕΛΙΣΤΗΡΙΟ - ΤΑΒΕΡΝΑ

"ΤΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ"
ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΡΟΥΛΗΣ

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ 87 ΛΑΜΙΑ ΤΗΛ.: 42-064

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΕΤΧΑΒΑΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ - ΒΑΡ
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ: Αγ. Παρασκευής 40- Περιστερί
Τηλ.: 5712740-5720373-5745010-5758811
Fax: 5750590-Telex: 214249 SECA GR
ΥΠΟ/ΜΑ: Στουρνάρη 67 - Αθήνα - Τηλ.: 5236962

**ΠΡΑΤΗΡΙΟ
ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ**

Θωράς Χορρόβας

2ο ΧΛΜ. ΕΠ. ΟΔΟΥ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ-ΠΡΟΥΣΟΥ
ΤΗΛ.: 22.298 - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

Μιλτιάδης Θεοδωρόπουλος
Μηχανικός Τοπογράφος

Πωλούνται Διαμερίσματα

Τηλ.: 0237 - 21010 Καρπενήσι
01-7779109 Αθήνα

ΕΞΑΤΜΙΣΕΙΣ
ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

**ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ**

ΤΑΪΓΕΥΟΥ 42 - ΚΟΛΙΑΤΣΟΥ
ΤΗΛ. 20.23.193

Γεώργιος Τ. Μαντής

Οικοδομικές εργασίες

Τηλ.: 0441-73460 Καρδίτσα

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ - ΨΗΣΤΑΡΙΑ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΛΟΥΚΑΝΙΚΩΝ

"ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ"

Στο καταστημά μας θα βρείτε τα παραγωγής μας φημισμένα λουκάνικα "ΤΣΩΝΟΥ"

ΠΑΝ. ΤΣΩΝΟΣ & ΣΙΑ Ο. Ε.

Αγ. Γεωργίου Λαμίας - 48ον χιλ. Ε.Ο. Λαμίας - Καρπενησίου Τ.Κ. 350
17 - ΤΗΛ. (0236) 31221 - 310000

Χρυσιώτες και φίλοι
μας επαγγελματίες
Διαφημιστείτε μέσα
από την εφημερίδα
του Συλλόγου μας

Το μοναστήρι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στη Δάφνη

Του

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΟΛΛΗΜΕΝΟΥ

Η εκκλησία του Σωτήρος βρίσκεται ανατολικά του χωριού Δάφνη, στην τοποθεσία «Φλωρέικα». Παλαιότερα, η πλαγιά αυτή ήταν δασωμένη με βελανιδιές και διάφορα δέντρα. Περιοχή με φυσικό κάλλος και γραφική θέα. Ονομαζόταν Καλύβια, διότι εκεί οι βοσκοί έβοσκαν τα κοπάδια τους και είχαν τις στάνες και τα καλύβια τους. Εκεί, κάποιο καλοκαίρι, οι τσοπάνηδες που ξαγρυπνούσαν τις νύχτες κοντά στα κοπάδια τους, διότι τα κοπάδια περνούν τις θερινές νύχτες στην ύπαιθρο, στα λεγόμενα γρέκια, ένας βοσκός, καθώς έπαιζε φλογέρα μέχρι αργά το βράδυ κάτω από το φως της αστροφεγγιάς και του φεγγαριού, έκθαμβος είδε σε κάποιο δέντρο ένα υπερκόσμιο αστραφτερό φως!

Το φως αυτό συνέχισε να φαίνεται κάθε βράδυ. Ο βοσκός αυτός το είπε και στους άλλους βοσκούς και, πράγματι, το έβλεπαν κι εκείνοι. Μια μέρα, ο βοσκός πήρε μερικούς τολμηρούς συναδέλφους του και πήγαν να ερευνήσουν τι συμβαίνει. Με κατάπληξη βρήκαν μέσα στην κουφάλα ενός «πλατάνου» την εικόνα της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος. Σταυροκοπήθηκαν, προσκύνησαν με ευλάβεια και έφυγαν συλλογισμένοι. Η αποκάλυψη της εικόνας γνωστοποιήθηκε σε όλο το χωριό και οι κάτοικοι το θεώρησαν θεία ευλογία για τον τόπο τους. Αφού το κουβέντιασαν, αποφάσισαν να χτίσουν εκεί το ναό του Σωτήρος. Έτσι, μια μέρα, οι επίσημοι του χωριού και πολλοί άλλοι συγκεντρώθηκαν στον τόπο της

ευρέσεως να δουν και να καθορίσουν τον τόπο για την ανέγερση.

Μερικοί είχαν τη γνώμη ότι ο ναός έπρεπε να χτιστεί πιο πέρα, σε καλύτερο σημείο, ενώ άλλοι επέμεναν να γίνει ακριβώς εκεί όπου είχε βρεθεί η εικόνα. Από το αδιέξοδό τους τους έβγαλε ένας άγνωστος διαβάτης γέρος. Αφού τους ρώτησε και ενημερώθηκε τους είπε:

– Μη διαφωνείτε, χριστιανοί, αρκεί που έχετε καλή διάθεση: βάλτε κλήρο και ο Κύριος θα σας δείξει πού πρέπει να γίνει η εκκλησία.

Αυτά τους είπε, και έγινε άφαντος. Κανείς δεν είδε προς τα πού έφυγε. Συμπεραίνετε ότι ο άγνωστος ήταν απεσταλμένος άγγελος του Θεού.

Εφάρμοσαν, όμως, τη συμβουλή του. Ο κλήρος υπέδειξε να χτιστεί ο ναός εκεί όπου βρέθηκε η εικόνα. Εκεί, όμως, ανάβλυζε πηγή. Έτσι, μετέφεραν το νερό πιο πέρα, στο ρεματάκι, διαμόρφωσαν το έδαφος και άρχισαν την οικοδόμηση.

Ο καθένας βοηθούσε σε ό,τι μπορούσε και το θεάρεστο έργο προχωρούσε. Οι χρηματικές δωρές των πιστών, όμως, κάποτε εξαντλήθηκαν και έτσι άρχισαν να απογοητεύονται. Μα τα ευλογημένα έργα δεν σταματούν: εκεί που ήταν συγκεντρωμένοι κοιτάζοντας το έργο τους και συλλογιζόμενοι πώς θα εξοικονομήσουν χρήματα, βρέθηκε ξανά ανάμεσά τους ο άγνωστος γέροντας, ο οποίος τους έδωσε ένα σακουλάκι φλουριά και τους είπε: «Μην απελπίζεσθε, άνθρωποι, συνεχίστε το έργο του Κυρίου».

Μέχρι να συνέλθουν από την έκπληξή τους και να τον ευχαριστήσουν, κανείς δεν είδε προς τα πού έφυγε... Έκα-

ναν το σταυρό τους, δόξασαν τον Θεό και συνέχισαν την ανέγερση με περισσότερο ζήλο και ευλάβεια. Με τα χρήματα αυτά, ολοκληρώθηκε η αποπεράτωση του ναού, βυζαντινού ρυθμού, ενώ τους περίσσεψαν και αρκετά φλουριά, τα οποία έκρυψαν κάπου στο εσωτερικό του ναού. Πιθανόν κάτω από την Αγία Τράπεζα, για τυχόν μελλοντική ανέγερση.

Στη συνέχεια, έχτισαν τα κελιά και σιγά σιγά το μοναστήρι απέκτησε φήμη, με πλούσια κτηματική και κτηνοτροφική περιουσία.

Οι γεωργικές του εκτάσεις εκτείνονταν γύρω από το μοναστήρι, από το επάνω αυλάκι έως το κάτω, στα Γληγόρια, στις Καλογριές, στα Τρία Αλώνια, το οποίο, το 1970, απαλλοτριώθηκε και εκεί έγινε το καινούργιο χωριό. Στα κοπάδια της κτηνοτροφίας χαρακτηριστικό είναι το εξής: το χειμώνα που το ποτάμι Μέγδοβας είναι απροσπέλαστο, το κοπάδι των βοδιών περνούσε το ποτάμι και πήγαινε στην απέναντι πλαγιά για βοσκή. Το απόγευμα, ένας καλόγερος έβγαινε σε αντικρινό μέρος και το έκραζε: το κοπάδι τον άκουγε, περνούσε το ποτάμι και επέστρεφε μόνο του στο σταύλο.

Οι μοναχοί στο μοναστήρι έφταναν και τους 30. Ο τελευταίος τρόφιμος, έως το 1931, ήταν ο καλόγερος Νεόφυτος. Αργότερα, πριν από το 1940, υπήρξε εκεί μια μοναχή (Αικατερίνη Δημάκη), από το ίδιο χωριό. Στην πανηγύρι, στις 6 Αυγούστου, όσο υπήρχαν μοναχοί το μοναστήρι πρόσφερε και φαγητό στους πανηγυριστές. Για πολλά χρόνια και μέχρι το 1975, χρησιμοποιήθηκε και για τις εκκλησιαστικές ανάγκες του χωριού.

Δεξιά του ναού, πάνω από

το προαύλιο, υπήρχε και το κοιμητήριο, το οποίο στη συνέχεια μεταφέρθηκε πίσω από το ναό, πέρα από το ρεματάκι, όπου λειτούργησε έως το 1992. Η ίδρυση του μοναστηριού πιθανολογείται κατά το 17ο αιώνα: στο τέμπλο του ναού υπήρχε εικόνα που έφερε τη χρονολογία 1775.

Το 1821 έγινε ανακαίνιση του ναού και το 1966 γκρεμίστηκε από σεισμό. Το 1970, ο ναός ανοικοδομήθηκε, ενώ τα μισογκρεμισμένα κελιά καταδαφίστηκαν.

Στο ξεμπάζωμα του ναού βρέθηκε και ο κρυμμένος θησαυρός (τα φλουριά). Είπαν, όμως, ότι τα πήρε το κράτος, με χαρτί και αριθμό πρωτοκόλλου της κοινότητας.

Η θαυματουργή εικόνα της Μεταμορφώσεως που είχε βρεθεί στην κουφάλα του δέντρου, μετά την καταστροφή του ναού από το σεισμό, άλλοι είπαν ότι εκλάπη και άλλοι ότι της άλλαξαν πλαίσιο και ότι βρίσκεται στο προσκυνητάρι. Από το περίφημο αυτό μοναστήρι του Σωτήρος σώζονται ως σήμερα και συντροφεύουν το ναό η πέτρινη βρύση, το λιθόκτιστο καμπαναριό που ορθώνεται στην είσοδο του προαυλίου, η μεγάλη δάφνη και το γέρικο κυπαρίσσι στον κήπο. Λόγω του γεγονότος της ανακάλυψης της εικόνας στην κουφάλα του δέντρου, είχαν ονομάσει και το χωριό Κουφάλα.

Το 1950 το μετονόμασαν σε Δάφνη, όνομα που αναφερόταν και πάλι στο μοναστήρι – από τη μεγάλη δάφνη που δεσπόζει στο προαύλιο. Οι ιερείς που ιερούργησαν μετά τους καλογέρους είναι ο π. Νικόλαος Καστρίσης, από το ίδιο χωριό, ο π. Παναγιώτης Βλάχος, από το Στένωμα, ο π. Νικόλαος Κεραμάρης από τα Πετράλωνα, ο π. Θωμάς Ταλιούρας από το Χαλκιοπούλο Αιτ/νίας και ο π. Χρήστος Αλεξιάς από τον Άγιο Χαράλαμπο.

Η αφήγηση γράφτηκε βάσει των παραδόσεων του χωριού.

Η ΓΛΥΚΙΑ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Η φίρμα **Ramos** εκτελεί παραγγελίες γενεθλίων, γάμων, πάρτυ κλπ. Τούρτες ζωγραφικής, παγωτά, γλυκά με την καλύτερη ποιότητα

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ **ΑΦΟΙ ΡΑΜΜΟΥ**

Καταστήματα

ΠΛ. ΠΑΡΚΟΥ - ΤΗΛ. 38887 ΛΑΜΙΑ
ΤΟΥΡΜΑΝ 4 ΤΗΛ. 31867 ΛΑΜΙΑ
ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ 45 - ΤΗΛ. 46050 - ΛΑΜΙΑ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ - ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ 20 - ΤΗΛ. 22913 - ΛΑΜΙΑ

Στο χωριό μας άνοιξε προ εξαμήνου το κάτωθι κατάστημα

ΨΗΣΤΑΡΙΑ - ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ
“ΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ”

Στο καταστήματά μας θα βρείτε φαγητά της ώρας και πλήρη εξυπηρέτηση

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΡΚΟΥΜΑΝΗΣ

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Τηλ. 0237-31755, 31250
Θα σας περιμένουμε να σας εξυπηρετήσουμε

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΛΑΜΙΑΣ - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΟΥΛΗΣ

ΑΘΗΝΑ: ΟΡΦΕΩΣ 192Β ΑΙΓΑΛΕΩ
ΤΗΛ.: 3457819 - FAX: 3470988
ΛΑΜΙΑ: ΠΑΓΚΡΑΤΙ 0231-20308 - 51090
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ: ΞΗΡΙΑ: 0237 - 25925

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ

ΚΩΝ/ΝΟΥ Π. ΚΑΡΑΝΙΚΑ

ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ ΠΑΡΙΣΗΣ ΤΗΛ. 0492-32482

ΔΕΧΟΜΑΣΤΕ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΤΟΥΡΤΕΣ - ΓΛΥΚΑ - ΠΑΓΩΤΑ

ΟΛΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΣ

ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΜΑΝΤΗΣ

ΝΕΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΛΑΜΙΑΣ

ΤΗΛ. (0231) 34146 - 29372

ΨΗΣΤΑΡΙΑ - ΟΙΝΟΜΑΓΕΙΡΕΙΟ

“ΤΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ”

Λειτουργεί μεσημέρι - βράδυ, άνετο περιβάλλον, εκλεκτά κουζίνα

Αφοι Χ. & Κ. ΑΡΚΟΥΜΑΝΗ ο.ε.

Ρήγα Φεραίου 18 36100 Καρpenήσι
Τηλ. (0237) 25.976 Οικ. (0237) 25203-25407

Απόδημοι Ευρυτάνες

Ο πρόεδρος της Πανευρυτανικής, ο κ. Π. Κωστοπαναγιώτης, έπειτα από τετράμηνη παραμονή στην Αμερική, επέστρεψε με τις καλύτερες εντυπώσεις για τους ξενιτεμένους Ευρυτάνες, των οποίων η σκέψη και το ενδιαφέρον βρίσκονται συνεχώς στην Ευρυτανία. Ο κ. Κωστοπαναγιώτης επισκέφθηκε πολλές Πολιτείες των ΗΠΑ όπου είναι εγκατεστημένοι και απολαμβάνουν γενικής εκτιμήσεως Ευρυτάνες. Συμμετείχε επίσης και μίλησε κατά το 40ήμερο μνημόσυνο του Κώστα Μπαλάφα στο Winston, ο οποίος τόσα πρόσφερε στην ομογένεια.

Επίσης, στην Πολιτεία της Κολούμπια της Νότιας Καρολίνας, όπου οργανώθηκε ειδική εκδήλωση για την 25η Μαρτίου, ο κ. Κωστοπαναγιώτης μίλησε και μετέφερε ειδικό μήνυμα του υπουργείου Εξωτερικών, για την αναγνώριση της Εθνικής μας Παλιγγενεσίας ως επίσημης πολιτειακής επετείου.

Η αναγνώριση αυτή έγινε κατόπιν ενεργειών του καθηγητή πανεπιστημίου κ. Αντρέα Καμπιτζώνη. Τόσο ο ιεράρχης Ατλάντας, Αλέξιος, όσο και ο κ. Καμπιτζώνης εξήραν τις δραστηριότητες του κ. Κωστοπαναγιώτη, ο οποίος, με έξοδα δικά του και του γιου του, Κώστα Κωστοπαναγιώτη, καθώς και του κ. Γιώργου Κατεργάρη, αντιπροσώπου της Πανευρυτανικής Ένωσης Ελλάδος,

περιόδευσε σε όλες τις Πολιτείες όπου υπάρχουν ευρυτανικοί σύλλογοι.

Το αποχαιρετιστήριο γεύμα, που παρατέθηκε από πρώην και νυν προέδρους του «Βελουχιού», οργάνωσε η πρόεδρος των «Θυγατέρων Ευρυτανίας», η κ. Ελένη

Παλιούρα, η οποία πρόσφερε 500 δολάρια για τους Γιατρούς της Πανευρυτανικής. Παραβρέθηκαν ακόμα ο κ. Γ. Νταής, ο κ. Α. Καμπιτζώνης, ο κ. Δ. Καραδημήτρης, ο κ. Χρ. Σταθόπουλος, ο κ. Ι. Σταθόπουλος, ο κ. Γ. Σκεντέρης και πολλοί άλλοι.

Ο κ. Δ. Καραδημήτρης, ο πρόεδρος του τμήματος «Βελουχιού» Ατλάντας, πρόσφερε 500 δολάρια για το θεάρεστο έργο των γιατρών, τους οποίους χαρακτήρισε καλούς Σαμαρείτες.

Οι ξενιτεμένοι Ευρυτάνες έχουν τη γνώμη ότι, αν πρόκειται να καταργηθούν άλλοι νομοί, ο μόνος που δεν πρέπει να καταργηθεί είναι της λεβεντομάνας Ευρυτανίας, γιατί πρωτοστάτησε σε όλους τους εθνικούς αγώνες, ιδιαίτερα στα πρόσφατα χρόνια, που απετέλεσε το λίκνο της αντίστασης και στα ηρωικά χωριά της ανεβίωσε όλη η ελληνική ιστορία – Καρπενήσι, Κορυσχάδες, Βίνιανη, Δομνίστα, Φουρνά κ.λπ.

Σχετικά με τις πληροφορίες για την κατάργηση του νομού της Ευρυτανίας οι ξενιτεμένοι εκφράζουν την αγωνία τους και διαμαρτύρονται ακόμα και για το ότι το σκέφτηκαν κάποιιοι.

Μιχάλης Σταφυλάς

«Ανδρέας Πουρνάρας»

ένα βιβλίο με ιστορικές αλήθειες

Στις 12 Ιουνίου, στην Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών, η Ευρυτανία είχε την τιμητική της χάρη σε δύο παράγοντες της πνευματικής και κοινωνικής ζωής. Του εκδοτικού οργανισμού «Πάπυρος» και της Πανευρυτανικής Ένωσης. Παρουσιάστηκε το βιβλίο του Μιχάλη Σταφυλά *Ανδρέας Πουρνάρας-μια ζωή δεμένη με την Ιστορία και την Παιδεία του τόπου*.

Ένα βιβλίο καταπληκτικό, όπως το προσδιόρισε ο δημοσιογράφος Νίκος Αγγελής. Και είναι καταπληκτικό γιατί, παράλληλα με τη ζωή και τα έργα του Πουρνάρα, παρουσιάζονται με χαρακτηριστικές λεπτομέρειες τα σημαντικότερα και συγκλονιστικότερα γεγονότα των περισσότερων χρόνων του εικοστού αιώνα. Καταγραφές αυτών των γεγονότων και πρωταγωνιστής σε πολλά ο Ανδρέας Πουρνάρας, τα σημάδεψε με τη δημοσιογραφική του παρουσία, την ευρυτανική του ορθοφροσύνη, αλλά και την αγωνιστικότητα.

Και πραγματικά, αυτός ο φαινομενικά ήρεμος άνθρωπος έκλεινε μέσα του μια αντάρτισσα ψυχή και μια ανυποχώρητη μαχητικότητα. Στην εκδήλωση, στην οποία προσήλθε πλήθος ανθρώπων των Γραμμάτων, της επιστήμης και της πολιτικής, η έφορος της Πανευρυτανικής, κ. Όλγα Οικονόμου, αφού διάβασε μηνύματα, μεταξύ των οποίων του κ. Ανδρέα Καμπιτζώνη,

καθηγητή πανεπιστημίου της Αμερικής και του κ. Αλέκου Φλώρου, τ. εισαγγελέα και υπουργού, αναφέρθηκε στο βιβλίο και στην προσωπικότητα του συγγραφέα και στη συνέχεια παρουσίασε το πρόγραμμα. Πρώτος μίλησε ο εκπρόσωπος της ΕΣΗΕΑ, κ. Νίκος Καραντηνός, και ακολούθησαν ο κ. Νίκος Αγγελής εκ μέρους του «Παπύρου», ο πρόεδρος της Πανευρυτανικής, κ. Παναγιώτης Κωστοπαναγιώτης, και ο καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου, κ. Κλεομένης Κουτσούκης, ο οποίος ανέλυσε διεξοδικά το βιβλίο. Τέλος, ο συγγραφέας Μιχάλης Σταφυλάς παρουσίασε κάποιες ενέργειες του Ανδρέα Πουρνάρα μέσα στην ταραγμένη δεκαετία του 1920, που σκόπευαν στην ομαλότερη εξέλιξη της νεοσύστατης δημοκρατίας, την οποία τελικά σαμποτάρησαν οι ίδιοι οι δημοκρατικοί ηγέτες. Ο ηθοποιός Δ. Πετράτος διάβασε χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το βιβλίο, το οποίο δώρισε στους παραβρεθέντες ο εκδοτικός οίκος.

Κατά κοινή ομολογία, η εκδήλωση αυτή θα μείνει αλησμόνητη, όπως επισήμαναν ο πρύτανης του Πανεπιστημίου της Αθήνας, κ. Μπαμπινιώτης, ο Μανώλης Γλέζος και πάμπολλοι άλλοι σημαντικοί παράγοντες της Επιστήμης και του Πνεύματος.

Ηλίας Προβόπουλος

ΕΝΩΜΕΝΗ
ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΑ
ΛΑΜΙΑΣ Ε.Π.Ε.

4^ο Χιλ. Λαμίας - Στυλίδας - 35100
ΛΑΜΙΑ
Τηλ.: 0231/32191 - Fax.: 0231/42095

ΚΑΦΕΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
“Η ΔΡΟΣΙΑ”
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΜΑΡΟΥΛΗΣ
Κύπρου & Σόλωνος 19
Τηλ.: 42146 - ΛΑΜΙΑ